

OKSFORDDAUNAS AITU ŠĶIRNES AUDZĒŠANAS PROGRAMMA

Pēc precizējumu veikšanas 20.01.2021.

6. Ciltsgrāmatas kārtošanas metodika

6.1. Pamatnoteikumi

Ciltsgrāmata ir informācijas krājums par aitu un teķu izcelšanos, produktivitāti un ciltsvērtību. Ciltsgrāmatā ieraksta novērtētus vaislas dzīvniekus ar šķirnei atbilstošu zināmu izcelsmi un eksterjeru.

Ciltsgrāmatu kārto šķirnes aitu audzētāju biedrība.

Ciltsgrāmatu izmanto:

- 1) ciltsdarba analīzei;
- 2) labāko dzīvnieku izlasei un pāru atlasei;
- 3) turpmāko ciltsdarba uzdevumu noteikšanai.

Ciltsgrāmatai ir divas daļas, pamatdaļa - A daļa un papilddaļa – B.

Pamatdaļā daļā uzņem visus dzīvus dzīvniekus, kuriem ir šķirnei atbilstoša izcelsme trīs priekšteču paaudzēs. Ciltsgrāmatas pamatdaļā uzņem arī dzīvnieka vecākus un vecvecākus, kas var būt arī likvidēti vai krituši.

Ciltsgrāmatas pamatdaļa ir sadalīta divās klasēs, A1 un A2.

A1 klasē ieraksta dzīvniekus ar atbilstošu izcelsmi un audzēšanas programmas prasībām atbilstošu produktivitāti (9. tabula). Ciltsgrāmatas A1 klasē var ierakstīt aitu mātes pēc pirmās atnešanās, ja metienā piedzimuši divi, vai vairāk jēru. Ciltsgrāmatas A1 klasē ieraksta aitu mātes pēc pirmās atnešanās, kuru pēcnācēji piedzimuši kā dvīņi vai trīņi.

9. tabula

Šķirnes aitu un teķu minimālās produktivitātes pazīmes un Skrepi genotips ierakstīšanai ciltsgrāmatas A1 klasē

Produktivitātes pazīmes	Teķi	Aitas
Jēri ieguve no vienas mātes	1.6	x
Auglība	x	150
Kopvērtējuma klase	E1	E1 vai I
Skrepi genotips	R1, R2	R1, R2

A2 klasē ieraksta jērus, audzējamās aitas un teķus, aitu mātes un vaislas teķus, kuriem ir atbilstoša izcelsme un ir veikta snieguma pārbaude. A2 daļas dzīvnieki var tikt uzņemti A1 klasē, pēc tam, kad sasniegti 9. tabulas produktivitātes rādītāji.

B daļas sievietes dzimtas pēcnācēji var tikt uzņemti ciltsgrāmatas pamatdaļā (A), ja tēvs, tēva tēvs un mātes tēvs ir uzņemti tās pašas šķirnes ciltsgrāmatas pamatdaļā, bet māte un mātes māte ir uzņemti tās pašas šķirnes ciltsgrāmatas papilddaļā (B).

Ar zootehnisko sertifikātu no ārvalstīm ievestie šķirnes dzīvnieki tiek uzņemti ciltsgrāmatas pamatdaļā (A) daļā ar zināmu izcelsmi divās priekšteču paaudzēs.

Ciltsgrāmatas papilddaļā (B) daļā uzņem aitas ar izcelsmes apliecinājumu un šķirnei atbilstošu izcelsmi vismaz divās priekšteču paaudzēs un šķirnei atbilstošu vizuālo izskatu.

6.2. Atkāpe no ciltsgrāmatas kārtošanas metodikas

Atsaucoties uz Eiropas Parlamenta un padomes regula (ES) 2016/1012 un atkāpjoties no audzēšanas programmas 6.1. punkta Oksforddaunas šķirnes vaislinieki, kuri tika ievesti līdz 2018. gada 1. novembrim ar šķirnes audzētāju organizācijas apstiprinātu izcelsmes dokumentu un ar zināmu izcelsmi vismaz vienā priekšteču paaudzē tika uzņemti un saglabā Latvijas tumšgalves (LT) šķirnes ciltsgrāmatas pamatdaļas piešķirto numuru, kā arī to pēcteči tika uzņemti LT šķirnes ciltsgrāmatā.

Oksforddaunas šķirnes aitu audzētāju ganāmpulkos, kuros līdz 2018. gada 1. novembrim mērķtiecīgi izmantoja Oksforddaunas šķirnes vaisliniekus pakļaujošajā krustošanā ar LT šķirnes aitu mātēm (teži uzņemti LT šķirnes ciltsgrāmatas A pamatdaļā), iegūtie pēcnācēji (OX asinība ne mazāka par 75%) ierakstāmi OX šķirnes ciltsgrāmatas papilddaļā (B).

No 2018. gada 1. novembra, izmantojot Oksforddaunas tūršķirnes vaisliniekus ar LT šķirnes ciltsgrāmatas Nr., to pēcnācēji tiek uzņemti Oksforddaunas šķirnes ciltsgrāmatas pamatdaļā ar 100% OX asinību un zināmu izcelsmi trīs priekšteču paaudzēs, bet papilddaļā (B) ar OX asinību ne mazāku kā 75% un zināmu izcelsmi divās priekšteču paaudzēs.

7. Vaislinieka sertifikāta reģistrēšana, izsniegšana un derīguma termiņa pagarināšana

Vaislinieka sertifikātu reģistrē un izsniedz šķirnes aitu audzētāju biedrība. Uzsākot vaislas darbību, teķim tiek reģistrēts pārbaudes sertifikāts līdz 1 gadam, kurā iegūst ciltsvērtības novērtējumu. Teķis ir ierakstīts vai atbilst ierakstīšanai ciltsgrāmatas pamatdaļā (A2).

Lai reģistrētu sertifikātu, vaislinieka vai vaislas materiāla īpašnieks iesniedz šķirnes aitu audzētāju biedrībai:

1. Iesniegumu vaislinieka sertifikāta reģistrēšanai;
2. Iepirktam vaisliniekam zootehniskā sertifikāta kopiju;
3. Ārzemēs iepirktajam vaisliniekam, zootehniskā sertifikāta kopiju izsniedzējas valsts oriģinālvalodā un tā tulkojumu valsts valodā;
4. Veselības sertifikāta kopiju, ja vaislinieku un tā vaislas materiāls iepirkts citā valstī.

Biedrība mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas izvērtē saņemtos dokumentus un reģistrē vaislinieka sertifikātu, vai paziņo par atteikumu.

Lai pagarinātu sertifikāta derīguma termiņu, persona ne vēlāk kā 30 dienas pirms sertifikāta derīguma termiņa beigām iesniedz organizācijai:

1. Iesniegumu vaislinieka sertifikāta pagarināšanai;
2. Maedi-Visna izmeklējuma rezultātus, ja vaislinieks nav no M3 statusa novietnes.

Ja vaislinieka ciltsvērtības novērtējums atbilst audzēšanas programmā noteiktajām prasībām, sertifikāta derīguma termiņš tiek pagarināts uz 5 gadiem, saglabājot pirmo reizi izsniegtā sertifikāta kārtas numuru.

Biedrība LDC datu bāzē reģistrē informāciju par sertificētajiem vaisliniekiem, un sertificēto vaislas materiālu.

Pēc īpašnieka pieprasījuma biedrība 10 dienu laikā izsniedz vaislinieka vai vaislas materiāla sertifikātu dokumenta formā.

LDC nodrošina publisku informācijas pieejamību par sertificēto vaislinieku vai sertificēta vaislas materiāla izcelsmi un ģenētisko kvalitāti.

8. Zootehniskā sertifikāta un izcelsmes apliecinājuma izsniegšanas kārtībā

Zootehnisko sertifikātu sagatavo visu vecumu un dzimumu aitām, kuras uzņemtas vai atbilst uzņemšanai ciltsgrāmatas pamatdaļā (A).

Zootehniskā sertifikāta saņemšanai audzētājs iesniedz biedrībai pieteikumu, kurā norāda vaislas aitu identitātes Nr. un valsti, uz kuru plānots aitas pārdot.

Biedrība pārbauda iesniegtās informācijas atbilstību prasībām un mēneša laikā pieņem lēmumu par zootehniskā sertifikāta izsniegšanu.

Ja sertifikāta izsniegšana tiek atteikta, biedrība izsniedz audzētājam rakstisku atteikumu, kurā norāda atteikuma iemeslus.

Izcelsmes apliecinājumu sagatavo visu vecumu un dzimumu aitām, kuras neatbilst ciltsgrāmatas pamatdaļas uzņemšanas nosacījumiem, bet tās plānots pārdot citam audzētājam.

Apliecinājuma saņemšanai audzētājs iesniedz biedrībai pieteikumu, kurā norāda aitu identitātes Nr.

Biedrība pārbauda iesniegtās informācijas atbilstību LDC ciltsdarba un pārraudzības informācijas datu bāzē, un mēneša laikā pieņem lēmumu par izcelsmes apliecinājuma izsniegšanu. Ja izcelsmes apliecinājuma izsniegšana tiek atteikta, biedrība izsniedz audzētājam rakstisku skaidrojumu, kurā norāda atteikuma iemeslus.